www.xtrapapers.com

Uimhir Lárionaid

Uimhir Iarrthóra

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
2013

Foghlaim don Saol agus don Obair: Modúlach

Aonad 3

Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

[GLW41]

DÉ hAOINE 10 BEALTAINE, MAIDIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Comhlánaigh le peann gorm nó le peann dubh. **Ná scríobh le peann luaidhe ná le peann glóthaí.**
Tá an t-iatán (ina bhfuil Foinse A) le húsáid le Ceisteanna **4** agus **5** i Roinn B.
Freagair **gach ceann** de na **cúig** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 40 an marc iomlán don pháipéar seo.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **4** agus **5**.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

www.xtrapapers.com

Roinn A

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

Institiúidí daonlathacha ríthábhachtacha agus an ról acu le cuimsiú, ceartas agus daonlathas a chur chun cinn is ábhar don cheist seo.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

1 **(a)** Ainmnigh páirtí polaitíochta **amháin** i dTuaisceart Éireann.

______________________________ [1]

(b) Mínigh buntáiste **amháin** as cónaí a bheith ar dhuine i sochaí dhaonlathach.

____

____

____

______________________________ [2]

(c) Mínigh fáth **amháin** ar chóir do dhuine óg vótáil i dtoghcháin an rialtais.

____

____

____

______________________________ [2]

Iomlán Cheist 1	

www.xtrapapers.com

Cearta agus freagrachtaí a bhaineann le saincheisteanna áitiúla, náisiúnta agus domhanda is ábhar don cheist seo.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

2 **(a)** Ainmnigh dóigh **amháin** ar féidir le rialtas Cearta Daonna a chosaint.

____ [1]

(b) Sainaithin agus mínigh Airteagal Cearta Daonna **amháin**.

____

____

____

____ [2]

(c) Sainaithin agus mínigh foinse **amháin** eolais is féidir le duine óg a úsáid le tuilleadh a fháil amach faoi Chearta Daonna.

____

____

____

____ [2]

Iomlán Cheist 2	

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

Ról Eagraíochtaí Neamhrialtasacha (ENRanna) is ábhar don cheist seo.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 **(a)** Ainmnigh **dhá** bhuntáiste ag duine óg as a bheith ag obair le hEagraíocht Neamhrialtasach.

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

(b) Sainaithin agus mínigh **dhá** dhóigh ar féidir le hEagraíochtaí Neamhrialtasacha tacaíocht a thabhairt do dhaoine a bhfuil cuidiú de dhíth orthu sa phobal áitiúil.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

www.xtrapapers.com

(c) Sainaithin **agus** mínigh dhá dhóigh ar féidir le hEagraíochtaí Neamhrialtasacha a chur ina luí ar dhaoine óga a bheith páirteach ina gcuid oibre.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 3	

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

Roinn B

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

4 Léigh **Foinse A** agus bain úsáid aisti leis an cheist seo a fhreagairt.

(a) Mínigh **dhá** dhóigh ar féidir le duine óg an fhéiniúlacht chultúrtha aige a chur in iúl.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

www.xtrapapers.com

(b) Mínigh na fadhbanna a mbeadh ar dhuine óg as tír eile dul i ngleic leo, b'fhéidir, agus é ina chónaí i dTuaisceart Éireann.

[6]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 4	

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

5 Agus tagairt á déanamh agat d'**Fhoinse A agus** don eolas agat féin, déan ról na scoile i gcur chun cinn an chuimsithe a mheasúnú.

[10]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 5	

8019.09

www.xtrapapers.com

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

8019.09

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

8019.09

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	**Marcanna**
1	
2	
3	
4	
5	

Marc Iomlán	

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
2013

Foghlaim don Saol agus don Obair: Modúlach

Aonad 3

Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

[GLW41]

DÉ hAOINE 10 BEALTAINE, MAIDIN

FOINSE A

www.xtrapapers.com

Iatán: Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

Le húsáid le Ceisteanna 4 agus 5.

FOINSE A

Nuair a mhothaíonn duine óg go bhfuil féiniúlacht chultúrtha aige, nó aici, bíonn mothú muintearais fosta ar an duine sin. Tig le duine óg féiniúlacht chultúrtha a chur in iúl ar dhóigheanna difriúla, mar shampla, tríd an teanga, tríd an cheol/damhsa agus tríd an chreideamh.

Ainneoin sochaí ilchultúrtha a bheith i dTuaisceart Éireann, is féidir go mbeidh fadhbanna ag daoine óga as tíortha coimhthíocha agus iad ag dul i ngleic leis na hathruithe a bhaineann leis an saol anseo. Mar shampla, is féidir go mbeidh sé deacair acu cairde nua a fháil agus a bheith rannpháirteach sa scoil nó sa choláiste nua. Is féidir fosta, go mbeidh deacrachtaí acu leis an teanga, agus fiú go ndéanfar leithcheal orthu.

Déanann scoileanna tréan-iarracht fáilte a chur roimh dhaoine óga as tíortha éagsúla. Bíonn polasaí ar chuimsiú sóisialta ag scoileanna go minic agus déanann siad imeachtaí a reáchtáil le héagsúlacht chultúrtha a cheiliúradh. Mar shampla, tig le daltaí foghlaim faoi chultúir eile agus faoi chuimsiú sóisialta i ranganna Saoránachta. Thiocfadh leis an scoil fosta féilte reiligiúnacha éagsúla nó teangacha éagsúla nó bianna traidisiúnta, a chur chun cinn.

Foinse: Foinse dár gcuid féin